

NAD BREZDNOM.

Povest. — Spisal Jos. Vandot.

6.

Košutnikov Inja je stal ob rušju, pa je gledal za lovцем Vojcem. Bil je ves preplašen in sam ni vedel, kaj bi storil. Ni verjel lovec Vojec njegovim besedam. Nemara je spoznal, da je Inja vendar v zvezi z divjimi lovci in se mu je nalaгал? Zdaj pa gre tja gor, da zasači Lojza in Klemuca. Prime ju, pa ju tira v dolino v zapor. A mimogrede zgrabi tudi Injo, pa ga povede s seboj. In Inja pride v ječo, kamor mečejo samo roparje in tatove. Oj, hudo bo zanj, vse življenje bo hudo zanj.

Inji so se naježili lasje. Zastoka glasno in se spusti v tek preko skalnate planotice. Sam ne ve, kam in kod. Samo v tem je trdno prepričan, da mora rešiti Lojza in Klemuca, ker sicer je tudi on v nevarnosti. Ves spehan dirja navkreber, dokler ne obstane pod skalami, ki so se dvigale navpičao navkreber. Pogleda tedaj na nasprotno stran, v katero je bil odšel lovec Vojec. A zaman gleda tja — lovca Vojca ni nikjer. Izgubil se je bil nekje med skalovjem in se je potuhnil kdovekje.

Inja si ne premišlja dolgo. Pokriža se, pa prične plezati navzgor po strmi steni. Znoj mu lije z obraza, a se ne zmeni zanj. Dlani in prsti ga prično ščemeti, ker je bilo skalnato robovje ostro in ga je praskalo. A Inja stisne samo ustnice in se dvigne više, vedno više. Naposled dospe vrh stene in pod seboj zagleda prostrano snežišče. Spozna ta kraj: tu sta streljala Lojz in Klemuc na divje koze. A nju ne zagleda nikjer. Rad bi zavpil, pa si ne upa. Dobro ve, da preži na levi lovec Vojec v skritem skalovju. Nemara pride naravnost sem, pa ga zasači in tudi Lojza in Klemuca zasači. Tako pomisli Inja in se spusti dol na snežišče. Previdno gre naprej, skrivaje se za gladke stene, ki so segale tik do snežišča. Za vsak rob se skrije, da tako uide lovcu Vojcu neopažen.

»Nemara stoji že na vrhu in gleda name?« pomisli strahoma. »Nameri puško name in sproži petelina... Gorje meni!«

Prestrašen zavpije polglasno in steče na vso sapo preko snežišča. Na oni strani pa se potuhne med grmičevje in gleda na stene, po katerih bi moral priti lovec Vojec. In resnično zagleda ga. Ravno se je prikazal na strmем robu. Naslonjen na puško gleda krog sebe, in njegove bistro oči iščejo sledov, ki bi ga privedle do divjega lovca, čegar strel je bil slišal že pred dobro uro doli v gozdu.

Inja se potuhne za debelo skalo in se ozira v skrbeh po skalovju, da zagleda Lojza in Klemuca. Nad njim se razdeljuje skalovje v široko pōč, ki se vzpenja visoko gor do vrhov Polic. Gleda Inja v tisto pōč, ki je bila vsa začrnela in le tupatam pokrita z zamazanim snegom. In tedaj zagleda

Lojza, ki se plazi previdno po pôči in niti najmanj ne sluti nevarnosti, ki mu preti.

»Kako naj mu povem, da je lovec Vojec blizu?« vpraša v skrbeh Inja samegasebe. »Če zavpijem, me sliši tudi lovec. Če grem gor k Lojzu, pa me zagleda lovec Vojec, in potem gorje nam!«

In Inja premišljuje, skrit za skalo. Še enkrat pogleda skrivoma na lovca Vojca, ki stoji na strmem robu in gleda ter preži po skalah. Jasno mu je bilo, da se spusti lovec zdajpazdaj na snežišče in zagleda sledove. Pojde kar po njih in zasači divje lovce, kakor bi trenil... Vse to vidi Košutnikov Inja, in nič drugega mu ne preostane, kakor da se splazi naskrivem tja gor v pôč k Lojzu. Zato se vleže in se prične po vseh štirih pomikati med skalnatim gručjem. Lovec Lojze ga ne more zapaziti, ker ga zakrivajo skale, ki so se bile kdovekdaj odluščile od gorovja in so padle sem dol. Težavno in počasno je bilo to plazenje. A Inja ga prestane, srce mu utripa, in samo to prosi Boga, da bi bil že kmalu v pôči, skrit pred lovčevimi očmi. Trudoma se pomika navkreber. Roke in noge ga prično skeleti, ker se mu zabada vanje ostro kamenje. Inja izprevidi, da onemore zdajpazdaj, ako ne doseže onega mesta, kjer ga skrijejo skale tako, da ga ne zapazijo lovčeve oči.

Toda tisto mesto doseže, še preden je mislil sam. Globoko se od-dahne in vstane. Dvakrat se pretegne, pa začne mahati z rokami, da bi ga Lojz zapazil. »Hej-ho!« zakliče polglasno, strahoma.

Lojz ga zagleda. Naglo se prične spuščati po strmi pôči. Takoj spo-zna, da preti odnekod nevarnost. Pa ne mudi časa, ampak shiti na vso sapo navzdol. Kmalu stoji ves zasopljn kraj Inje. »Kaj pa je? Kaj pa je?« vpraša ves vznemirjen.

»Lovec Vojec gre,« odgovori Inja in se prične tresti po vsem životu. »Na robu nad snežiščem stoji... Zavohal je vaju...«

Lojz zaškripne z zobmi. Toda ne izpregovori besedice. Naglo počene in se vleže na tla. Po trebuhu se potem plazita med gručjem naglo, sun-koma. Težko sopeta in znoj jima kar lije z obraza. Toda ustavita se ne. Niti toliko časa ne, da bi izpregovorila besedico. Le enkrat se ustavi Lojz. Izza skale pogleda skrivoma na nasprotno steno. In tedaj zagleda lovca Vojca, ki se je ravnokar spustil k snežišču. Postane lovec, pa gleda po snegu. Zapazi sledove in steče naglo preko snega.

»Hitro! Hitro!« dé zasopli Lojz, stiskajoč krčevito k sebi nabasano puško. »Samo, da prideva do onega rušja, pa sva rešena...«

Skočita naprej. Napol se plazita, napol tečeta med gručjem. Inja prične pešati. Boli ga ves život in noge se mu prično šibiti v kolenih. Prične zaostajati za Lojzem. Ta beži naglo in se ne utruji niti najmanje.

»Ne zaostajaj!« ga pobodri Lojz in se ozre tupasem nanj. »Glej, še par korakov, pa sva v rušju.«

»Ne morem več... ne morem več, Lojz,« dahne Inja in se požene z zadnjimi močmi naprej. Včasih zdrsne na kolena in pade na obraz. Zaboli ga, da zastoče na glas. Toda naglo se spet pobere in gre za Lojzem, ki je

že dospel do gostega rušja in se skril v njem. Inji je že skoro zmanjkalo sape. Toda razločno se še zaveda nevarnosti, ki mu preti. Lasje mu vstajajo pokonci, če se domisli lovca Vojca. Strahoma se ozre tuptat nazaj, meneč, da stoji lovec že za njim.

»Bog me kaznuje, ker nisem šel k sveti maši,« pomisli Inja. »Rajši sem šel delat greh... Zato me pa kaznuje...«

Posili ga jok. Za trenutek ga obide misel, da bi obsedel na mestu in počakal lovca Vojca. Saj ga ulovi vseeno, pa naj beži, kolikor hoče. Toda naglo se otrese te misli in napne zadnje moči. Sam ne vé več, ali beži kakor veter, ali pa se plazi po vseh štirih kakor polž. Po rokah in kolenih ga zbada, da vsled bolesti zapre oči in stisne ustnice.

Ko spet odpre oči, vidi, da je že v rušju kraj Lojza, ki si zadovoljno mane roke. »Hehe, pa smo mu ušli!« govori ves vesel. »Zdaj nas ne ulovi več. V gozdu sva, Inja, in tu naju ne zasači nihče več.«

Inja sope težko. Vsede se na trato, pa povesi glavo. Ničesar ne odgovori Lojzu. Ta pa nadaljuje: »Vražja reč, bili smo v nevarnosti, kakor še nikoli. Pa smo se izmotali... Ali si upehan, Inja?«

Inja prikima in ne odgovori ničesar. Njegov obraz je ves rdeč in znojen, a oči solzne. Lojz ga gleda nekaj trenutkov. Toda zmigne z rameni in se splazi na konec rušja, da vidi, kje je lovec Vojec. Zagleda ga visoko gori v pôči pod zamrznjenim snegom. Lojz se zasmee in se vrne k Inji. »Zdaj smo popolnoma varni,« reče ves vesel. »Šel je ta cepec lovski v pôč za sledovi... Hej, hej! Mi bomo pa lepo ležali v koči vse popoldne.«

»A kje je Klemuc?« vpraša Inja in si še vedno briše znoj z obraza. »Kaj ni šel tudi on po pôči?«

»Ej, kje je že Klemuc!« dé Lojz. »Že pred uro je odšel navzdol. Najdeva ga doli kje ob Gruntnici... Pojdiva, Inja, in ne zamujajva časa. Bolj sva na varnem v naši koči, kakor pa v bližini lovca Vojca.«

Inja se dvigne trudoma, pa odideta navzdol po gozdu. Lojz žvižga vso pot. Le tuptat utihne in stopi k Inji. Potreplja ga po rami, pa mu reče: »Ti si pa dečak, Inja! Glej, kako lepo si me rešil iz nevarnosti. Če bi tebe ne bilo, pa bi me držal zdajle lovec Vojec za vrat... Prislužil si si pošteno deset kronic. Čakaj, drugi teden ti jih odštejem zagotovo. Dečak si, Inja, da ga daleč pod solncem ni takega...«

A Inja molči vso pot, zatopljen v svoje misli. Ni ga razveselil niti Lojz, ko mu je omenil o svetlih kronicah. Nekaj težkega, mračnega mu je na duši in ga teži, zelo teži. Zato pa molči in stopa s povešeno glavo za drvarjem, ki nosi puško na rami.

»Zakaj pa tako molčiš?« ga vpraša naposled Lojz ves nevoljen. »Vesel bodi, fant, da si se tako srečno izmazal. Lahko bi te bil pograbil lovec Vojec, na, pa bi imel zdaj... Vesel bodi in Boga zahvali, da se je steklo tako dobro.«

Inja ga pogleda in že odpre usta, kakor da hoče nekaj odgovoriti. Toda spet skloni glavo in gre molče naprej. V tem sta dospela do skalovja, vsega porastlega s sivim mahom. Lojz krene vstran in se kmalu izgubi med

nizkimi borovci. A Inja ga ne čaka, ampak gre naprej. Šele tam doli pod skalami se ustavi in se zagleda v dolino. Nič več ne valovi siva megla po nji. Solnčni, jasni žarki drhte nad to lepo zemljico, ki počiva v nedeljskem miru. Čisto nebo se smehlja nad zagorskim svetom in vsepovsod počiva vse v božjem pokoju... Hipoma pa se razlegne odnekod pritajen glas, podoben daljnemu brenkanju citer. Inja zasliši ta glas in ga spozna.

»Poldan zvoni doli na vasi,« pomisli in se odkrije. Pokriža se in prične moliti. Toda ne gre mu molitev. Ves raztresen je in niti misliti ne more na to, kar izgovarja. Še stoji s klobukom v roki, ko pride za njim Lojz. Že brez puške in samo debelo gorjačo v roki.

»Skrije jo nekje med skalami,« pomisli Inja. »Drugo nedeljo pa jo poišče spet in pojde nad divje koze... A naj gre! Nikoli več ne grem jaz z njim, nikoli več! Pa naj me pregovarja, kolikor hoče...«

Tako sklene Inja in gre spet molčé za Lojzem. Prideta v dolino do širokega proda Gruntnice. Tam najdeta pastirja Klemuca. Začudi se Klemuc, ko ju zagleda. »He, kaj sta prišla tako zgodaj?« ju vpraša. »Kaj nista lovila nič več?«

A Lojz se posmeje in odgovori: »Nekdo drugi bi bil naju kmalu ujel. Vprašaj tega-le Injo, pa ti pove, kako ga je mikastil lovec Vojec. Na led ga je speljal Inja. Saj pravim — to je dečak, da mu ga ni para. On me je rešil, in če bi njega ne bilo, na, pa bi me gnal zdajle lovec Vojec v vas. Saj pravim.« — In drvar Lojz prične praviti, v kakšni nevarnosti je bil gori v pōči. Rešil ga je samo Inja, tako zvito in pametno rešil, da je kaj.

Klemuc posluša in treplja venomer dečka po rami. Hvali ga na vse pretege in mu obljubuje zlate gradove. A Inji je malo mari hvale. Molči naprej in venomer gleda v tla. Ko pridejo v kočó, se vrže Inja takoj na pōgrad. Lojz in Klemuc pa sedeta na klop. Lojz vzame s police čutaro, polno žganja, in pričneta piti. Potihoma se pogovarjata o nečem. Inja ju ne sliši. Čuti se utrujenega in trepalnice mu postajajo vedno težje. Zato zapre oči, in čez nekaj trenutkov ga že premaža spanec. — — —

Sam ni vedel, koliko časa je spal. Prebudilo ga je šele glasno govorjenje. Odprl je oči, pa je zagledal lovca Vojca, ki je ves razjarjen iztikal po koči. Kraj njega pa je stal drvar Lojz in mu govoril ves srdit jezne besede. Inja se je zdrznil, ko je zagledal lovca Vojca. Mislil je, da je nazadnje lovec vendarle prišel na pravo sled. Zdaj pa pograbi njega in Lojza, pa ju tira naravnost v ječo, kamor zapirajo razbojnike in tatove.

»Ne bodi neumen, Vojec,« dé Lojz. »Čemu me sumiš takih dejanj? Jaz da bi bil kradel divje koze na sveto nedeljo? Ha, ravno to da bi mi padlo v glavo! Zadovoljen sem, če lahko počijem v nedeljo in se malo stegnem po trdem delu... Še to naj bi delal v nedeljo. Še to, da bi lazil po skalovju za divjimi kozami. He, kaj si znorel, lovec Vojec?«

Lovec Vojec je zagodrnjal nekaj nerazločnega. Šel je k durim; toda tam je postal še za trenutek in je zagrozil: »Ne boš me dolgo vodil za nos, ti rečem, Lojz. Glej, mōja roka je dolga, pa te pograbi. To ti rečem, Lojz.« — In lovec Vojec odide godrnjaje. Lojz se zasmeje za njim. Nagne čutaro

in napravi dolg požirek. Nato pa prične prižigati na ognjišču ogenj. Mrčilo se je že, in Lojz je bil lačen.

Inja se še vedno ne dvigne z ležišča. Nič se mu ne ljubi na božjem svetu — niti vstati, niti jesti. Gleda v visoki plamen, ki gori na ognjišču, in misli svoje žalostne misli. Vidi, kako kuha Lojz večerjo in pije tupatam iz čutare. Inji se pristudi ta trenutek. Spozna, da je Lojz grd človek in da sta imela planšar in drvar Matija prav, ko sta ga svarila pred njim ... Inja izprevidi vse to. Zastudi se mu Lojz. Da ga ne vidi in sliši več, potegne odejo krepko čez glavo in kmalu spet zaspi ...

PRIDNOST MRAVLJE.

ilo je prijetnega pomladnega jutra, ko je solnce ljubko pošiljalo svoje čarobne žarke izza gôr. Lahni, južni vetrič je pihljal po rosnih trati ter majal glavice nežnim pisanim cveticam. Iz gozda se je oglašalo glasno žvrgoljenje krilatih pevcev. Visoko nad gozdom so krožili jastrebi in prežali na gozdne ptičice. Vsa narava je bila oživljena in kakor prerojena.

Zapustim domačo hišo in hajdi! na izprehod proti zelenemu gozdu. Srce mi je utripalo slasti, ko sem vdihaval sveži jutranji gozdni vzduh ter poslušal mile glasove živahnih pevcev, ki so se skrivali po grmovju in drevesih. Vležem se pod košato drevo in odprem lepovezано knjigo živalstva. Slednjo žival, ki sem jo zapazil v gozdu, poiščem v knjigi, da si jo natančneje ogledam v knjigi in prirodi.

Ko se naveličam ležati v hladni senci, vstanem ter grem po gozdu naprej. Tu splašim plaho srno, ki se je mirno pasla na zeleni ravnici. Skočim za njo radoveden, kam se bo skrila. Med potom pa pridem do velikega in širokega potoka. Onstran pa so se razprostirali travniki in žitno polje, kamor je po mojem mnenju najbrže pobegnila plaha, lahko-noga žival.

Ker je potok radi deževja narastel in odnesel vrbovo brv, nisem mogel dalje. Vrnem se nazaj po drugem potu. Zopet zaslišim na levi strani steze šumenje listja. Mislil sem, da je lisica ali zajec. Odrežem si krepko palico ter grem v smer, odkoder je prihajal glas. Pa zagledam lepe in plašne veverice, ki so se lovile po listju. Hitro stopim za grm ter jih nepremakljivo opazujem. Toda ugnalo me je, in moral sem za-kašljati. V tem hipu pa poskačejo veverice kakor strela na vse strani ter se skrijejo med visokim, gostim drevjem. Zopet stopam dalje. Skoro dospem do dolge vrste mravelj, ki so se z bremenom obložene pomikale